

سازمان هواشناسی کشور
I.R.OF IRAN
METEOROLOGICAL
ORGANIZATION

برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور ۱۳۹۹-۱۴۰۴

ماموریت، چشم انداز
اهداف راهبردی
و راهبردها

سومین برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور (۱۳۹۹-۱۴۰۴)

سال ۱۳۹۹

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	پیش‌گفتار
۵	مقدمه
۶	تبیین نقش خدمات هواشناسی در توسعه پایدار و ضرورت تدوین برنامه راهبردی
۷	فرآیند کلی خدمات سازمان هواشناسی کشور
۸	الگو و مراحل برنامه ریزی راهبردی
۹	۱- مطالعه اسناد ملی و بین‌المللی
۹	۱-۱- مهم‌ترین اسناد ملی و قوانین داخلی
۱۰	۱-۲- دومین برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور
۱۲	۱-۳- مهم‌ترین اسناد سازمان جهانی هواشناسی
۱۴	۲- مأموریت، چشم‌انداز و ارزش‌های سازمان هواشناسی کشور
۱۵	۳- اهداف راهبردی سازمان هواشناسی کشور
۱۶	۴- بررسی محیط داخلی و خارجی (قوت و ضعف، فرصت و تهدید)
۱۸	۵- راهبردهای سازمان هواشناسی کشور
۱۹	سخن آخر

پیش‌گفتار

در جهان امروز و خصوصاً طی دو دهه اول قرن بیست و یکم، شاهد رخداد پدیده‌های حدّی جوّی و اقلیمی فراوانی هستیم که به تعبیر اکثر قریب به اتفاق دانشمندان این حوزه، حاصل فعالیت های زیاده خواهانه بشر در این کره خاکی است. بیش از ۹۰ درصد از رخدادهای مخاطرات طبیعی در جهان، مربوط به حوزه آب و هوا می‌باشد. وقوع حوادث مختلف با منشاء جو و اقلیم در ایران طی سال های اخیر، نظیر: طوفان، بهمن، خشکسالی، آلودگی هوا، صاعقه و سیل های ابتدا و انتهای سال ۱۳۹۸، مویّد این موضوع است. تاثیر منفی تغییر اقلیم بر همه شئون زندگی بشر از جمله حوزه سلامت و بهداشت، اثرات مخرب انسان ساخت را بیشتر نمایان می سازد؛ چه بسا علاوه بر مشکلات متعدد ناشی از آلودگی آب و هوا، اخباری مبنی بر بیدار شدن غول ویروس های باستانی چندین هزار ساله، ناشی از آب شدن یخ های قطبی به گوش می رسد که ممکن است معضلات بوجود آمده از ویروس هایی نظیر سارس و کرونا را کم رنگ نماید!

از این رو توجه بیش از پیش به موضوعات مرتبط با هوا و اقلیم، تعیین مقصد مطلوب، مشخص نمودن مسیرها و اولویت های اقدامات آتی سازمان هواشناسی و همراهی کلیه اقدامات در این حوزه، ضروری است؛ ضمن اینکه این مهم در اسناد و قوانین بالادستی ملی و بین المللی و با هدف نیل به توسعه پایدار، بارها مورد تاکید قرار گرفته است.

از این رو بر آن شدیم با بازنگری طرح راهبردی سازمان هواشناسی کشور و مطالعه نسخه های جدید برخی اسناد مهم ملی و بین المللی، از جمله سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری و تاکید بر جهش تولید، برنامه راهبردی سازمان جهانی هواشناسی ۲۰۲۳-۲۰۲۰، قانون مدیریت بحران، قانون هوای پاک، قانون افزایش بهره‌وری محصولات کشاورزی و منابع طبیعی و غیره، تمامی بخش های ستادی و استانی را در جهت بهبود و ارتقای داده، اطلاعات، محصولات و خدمات مرتبط با هوا و اقلیم، در یک چارچوب واحد و هدفمند، در مراحل مختلف زنجیره ارزش توانمندتر و هماهنگ سازیم.

امید است "برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور- نسخه سوم" که در افق چشم انداز سال ۱۴۰۴ نگاشته شده است، با مشارکت همه ارکان داخل و خارج از سازمان، با متناسب سازی ساختار و کارکردهای مربوطه، و تدوین برنامه های عملیاتی سالانه منطبق بر برنامه های توسعه، به نحو مطلوبی اجرایی و پایش گردد تا شاهد بهبود در ارتقای هر چه بیشتر خدمات قابل ارائه به هم میهنان عزیزمان باشیم.

بهار ۱۳۹۹

مقدمه

تشکیلات هواشناسی کشور در سال ۱۳۳۷ خورشیدی به طور رسمی تاسیس گردید. این سازمان به عنوان عضوی از سازمان جهانی هواشناسی (WMO) و یکی از سازمان های وابسته به وزارت راه و شهرسازی، به فعالیت خود ادامه می دهد. سازمان هواشناسی کشور در طی سال های گذشته تلاش فراوانی کرده است تا ضمن تجهیز و توسعه خود، حوزه خدمات رسانی را از بخش هوانوردی به سایر بخش ها گسترش دهد. اهداف امروزی سازمان تنها تامین سلامت پرواز نیست بلکه در طیفی بسیار وسیع تر، کمک به بخش های نظامی برای حفظ امنیت کشور، گذار از مدیریت بحران به مدیریت ریسک و حفاظت از جان و مال مردم در مقابل مخاطرات طبیعی، حفاظت از محیط زیست و کمک به بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی همه بخش های جامعه در زمینه هایی از جمله: امنیت غذایی، انرژی، منابع آب، ترابری، صنعت گردشگری، ورزشی و غیره است.

بنابر ضرورت کاهش آثار مخاطرات و رخدادهای جوی و اقلیمی، این سازمان همواره در تلاش است تا در خصوص تأمین تجهیزات و سامانه های نرم افزاری و سخت افزاری، نیروی انسانی متخصص و کارآمد مورد نیاز و لزوم حفظ و نگهداری آن ها، همچنین تقویت توان ارائه پیش بینی دقیق تر مخاطرات جوی و پیش آگاهی در حوزه های هوانوردی، کشاورزی، دریایی، جاده ای، خدمات عامه، خشکسالی، داده های اقلیمی، آلودگی، مدیریت آب و غیره، اقدام نماید.

امروزه پیش بینی های هواشناسی با تلفیق دانش تخصصی کارشناسان و با کارگیری خروجی مدل های عددی و طی فرآیندهای خاص، در زمینه های مختلفی تولید می شوند. از مهم ترین دستاوردهای هواشناسی راه اندازی سامانه های هشدار سریع در برخی نقاط کشور بوده است که با اطلاع رسانی به هنگام به نهادهای مسئول طی سال های گذشته، به مقدار قابل ملاحظه ای از جان و مال مردم در مقابل حوادث غیر مترقبه جوی و اقلیمی محافظت کرده است. هشدار سیل، طوفان، برف سنگین، رعد و برق، امواج گرمایی و سرمایی، آتش سوزی جنگل، یخبندان، پیش بینی آلودگی هوای شهرها، امواج هجومی دریا، وضعیت هوای گردنه های پرمخاطره، بهمن و تگرگ از جمله مواردی است که در قالب محصولات سازمان، به شکل اختاریه و اطلاعیه ارائه می گردد و توسعه سازمان در ارتباط با موارد یاد شده طی برنامه های ششم و هفتم توسعه از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. لازم به ذکر است درک ارزش اقتصادی- اجتماعی خدمات و محصولات سازمان هواشناسی در نگاه تصمیم گیران، نقش بسزایی در نیل به توسعه پایدار دارد.

باتوجه به رویکرد جدید سازمان هواشناسی کشور در انجام کلیه فعالیت ها با دیدی **کاربر محور**، برنامه سازمان بر پایه تولید پیش بینی های اثربخش و ارتقای کمی و کیفی خدمات هواشناسی در حوزه های هوانوردی، دریایی، جاده ای، کشاورزی، آلودگی هوا، هواشناسی آب، بهداشت عمومی، مدیریت منابع آب، بازرگانی، آثار باستانی، انرژی، ورزش، شهرسازی، ایران گردی و جهان گردی، امور نظامی و مدیریت شهری، محیط زیست، خدمات عامه، کاهش آثار مخاطرات جوی و اقلیمی و غیره است. در این رویکرد، کاربر نهایی محور توجه بوده و سازمان به دنبال آن است که از مرحله نیازسنجی و تولید داده و محصول تا به کارگیری و تاثیر آن در بالا بردن میزان بهره وری کار کاربر، در چارچوب وظایف و اختیارات همراهی نماید.

تبیین نقش خدمات هواشناسی در توسعه پایدار و ضرورت تدوین برنامه راهبردی

ایران کشوری در حال توسعه است که بسیاری از زیرساخت های لازم و بسترهای توسعه آن، در حال شکل گیری می باشد. سازمان هواشناسی کشور به عنوان یک سازمان حاکمیتی تلاش می نماید با توجه به تغییرات محیطی (در حوزه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تکنولوژی، قانونی و زیست محیطی)، ضمن تجهیز خود به ابزارهای پیشرفته و گسترش مبادله اطلاعات هواشناسی با کشورهای عضو سازمان جهانی هواشناسی، فعالیت خود را در زمینه تولید و ارائه محصولات و خدمات هواشناسی گسترش دهد. اهداف امروز سازمان، تنها در حوزه ایمنی و تامین سلامت در حمل و نقل هوایی، جاده ای، دریایی و ریلی خلاصه نمی شود بلکه همکاری در زمینه مسائل دفاع ملی، حفاظت از جان و مال مردم در مقابل مخاطرات طبیعی و کاهش خسارات ناشی از آن، کمک به حفاظت از محیط زیست و بهبود شرایط اقتصادی- اجتماعی همه بخش های جامعه (خصوصاً کشاورزی گرفته تا صنعت توریسم)، از دیگر موضوعات مد نظر سازمان است. همچنین تحقیقات اخیر موید تاثیر خدمات هواشناسی در حوزه بهداشت و سلامت شهروندان است.

یکی از مهم ترین مقولات متأثر از خدمات سازمان، توسعه زیرساخت های کشور است. داده، اطلاعات و محصولات جوی و اقلیمی، اصول اولیه برای بسیاری از فعالیت های عمرانی از جمله شهرسازی، سدسازی، راه سازی، فعالیت های کشاورزی، ساخت بنادر، اسکله های نفتی و بطور کلی پروژه های زیربنایی کشور است. استفاده از این محصولات باعث پایداری توسعه، کاهش هزینه و افزایش بهره وری خواهد شد. به عنوان مثال بسیاری از شهرها که بدون توجه به اطلاعات اقلیمی ساخته شده یا گسترش یافته اند، دارای مشکلات متعددی نظیر آلودگی هوا و تامین آب مورد نیاز بوده و یا در معرض سیل و مخاطرات طبیعی مخصوصاً خشکسالی قرار گرفته اند که همه این مسائل جزء عوامل جوی و اقلیمی هستند. ساخت و ساز اماکن و ساختمان ها و میزان گرمایش و سرمایش مورد نیاز آن ها با اطلاعات هواشناسی رابطه مستقیم دارد. استفاده از اطلاعات و داده های هواشناسی در طراحی بناها اعم از صنعتی و مسکونی، به مقدار بسیار زیادی می تواند در حفظ انرژی و در نتیجه منافع ملی کمک کند. مکان یابی طرح ها و پروژه های زیربنایی و عمرانی و بطور کلی آمایش سرزمین در زمینه های گوناگون، از جمله مواردی است که نقش مطالعات هواشناسی در آن انکارناپذیر است. تهیه اطلاعات هواشناختی مورد نیاز برای زیر بخش های وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، سازمان انرژی اتمی و سایر وزارت خانه ها و دستگاه ها و شرکت های ذیربط دولتی و خصوصی به منظور استفاده در طرح های زیر بنایی کشور، از دیگر اقدامات سازمان هواشناسی است. از این رو موکداً توصیه می گردد در تدوین اسناد ملی و فرادستی، به راهکارهای ارتقای بهره وری، مبتنی بر رشد خلاقیت و نوآوری و توسعه دانش و ارتقاء فناوری های بومی توجه گردد و نقش بی بدیل هواشناسی در توسعه پایدار و کاهش اثرات مخاطرات طبیعی، مد نظر قرار گیرد.

با توجه به تغییرات محیطی و در راستای تدوین طرحی جامع و فراگیر که در آن مأموریت، چشم انداز، اهداف و راهبردها در یک دوره بلند مدت تعیین شده باشد، **برنامه راهبردی** سازمان هواشناسی کشور به روزرسانی شد تا ضمن هماهنگی کلیه ارکان داخل سازمان در راستای نیل به مقاصد مطلوب تعریف شده، این هم افزایی ضامن حرکت به سمت توسعه پایدار در این حوزه گردد و نقش سازمان را در این خصوص در نظر دولت مردان بیش از پیش تبیین نماید.

فرآیند کلی خدمات سازمان هواشناسی کشور

فرآیند کلی خدمت در سازمان هواشناسی کشور شامل شش فرآیند دیدبانی، مدیریت داده، تولید محصول، اطلاع رسانی، ظرفیت سازی و پژوهش است که پایش مستمر جو برای تولید داده و پردازش آن ها و همچنین تولید محصولات مختلف هواشناسی همراه با اطلاع رسانی آن به کلیه کاربران، ملموس ترین بخش فعالیت های این سازمان است که در ادامه تشریح می گردد:

ضمن توسعه، تکمیل، کالیبراسیون و نگهداری انواع شبکه ایستگاه های هواشناسی در سطح کشور، انجام امور دیدبانی های کلیه پارامترهای جوی سطح زمین و سطوح فوقانی جو به منظور تولید داده های هواشناسی بصورت مستمر انجام می پذیرد. پس از پایش جو، جمع آوری اطلاعات دیدبانی شده از کلیه ایستگاه های هواشناسی داخلی و خارجی به وسیله شبکه ارتباطات داخلی و بین المللی و کنترل کیفیت و مخابره آن ها به کشورهای دیگر از طریق شبکه بین المللی ارتباطات هواشناسی و همچنین جمع آوری کلیه اطلاعات هواشناسی سایر کشورها در چارچوب مقررات سازمان جهانی هواشناسی از طریق ستاد مرکزی سازمان صورت می گیرد.

تولید اطلاعات خام و پردازش شده و نیز تجزیه و تحلیل کلیه اطلاعات گردآوری شده به منظور تامین نیاز اطلاعات دستگاه های اجرایی کشور و اطلاع رسانی به آنان مرحله بعدی فعالیت سازمان است. تعدادی از کاربران سازمان که از اطلاعات و محصولات هواشناسی بهره می گیرند، بدین شرح می باشند: دفتر مقام معظم رهبری و روسای محترم سه قوه، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، وزارت کشور، وزارت نفت، سازمان هواپیمایی کشوری، شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و کلیه شرکت های هواپیمایی داخلی و خارجی به منظور ایمنی و تامین سلامت پرواز و تهیه پیش بینی های مستمر برابر توصیه های سازمان جهانی هواپیمایی (ICAO) و سازمان جهانی هواشناسی (WMO)، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان انرژی اتمی، سازمان حفاظت محیط زیست، شرکت ملی گاز ایران، سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر، نیروی هوایی، دریایی و زمینی سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی انتظامی، سازمان حمل و نقل جاده ای، شهرداری، شیلات و امور آبزیان، شرکت های بازرگانی و حمل و نقل دریایی، شناورهای دریایی، عموم مردم و سایر دستگاه ها و شرکت های بخش خصوصی و دولتی.

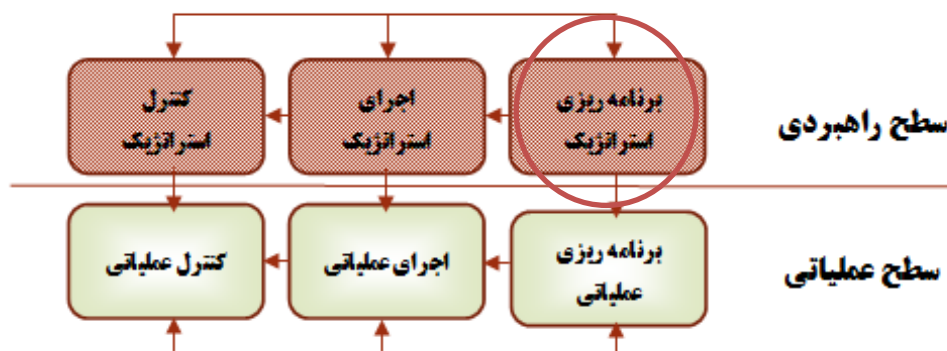
از دیگر فعالیت های سازمان تعیین شرایط جوی و خصوصیات فیزیکی آب دریا در امر اکتشافات و بهره برداری بهینه از منابع زیستی و غیرزیستی و بهره برداری نفتی و سایر عملیات بندری و ماهی گیری و تهیه پیش بینی های مداوم برای خلیج فارس و دریای عمان، و ارائه خدمات به سایر بخش های خصوصی و دولتی به منظور استفاده در امر کشاورزی، دامپروری، مرتع و جنگل، دفع آفات، مطالعات پایه در طرح های زیر بنایی کشور، پیش بینی های خشکسالی، فصلی و اقلیمی، و خدمت رسانی هواشناسی به عموم مردم از طریق رسانه های گروهی و سایر روش های متصور می باشد.

الگو و مراحل برنامه ریزی راهبردی

برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور با توجه به اسناد فرادستی ملی و بین المللی شامل سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران، برنامه های توسعه، قوانین مرتبط (از جمله قانون مدیریت بحران، قانون هوای پاک، قانون افزایش بهره‌وری محصولات کشاورزی و منابع طبیعی)، اسناد سازمان جهانی هواشناسی (خصوصاً برنامه راهبردی سازمان جهانی هواشناسی ۲۰۲۳-۲۰۲۰) و با توجه به نیاز داخلی کشور در این حوزه، تدوین شده است. با توجه به تجربیات سازمان در تدوین برنامه های راهبردی، مدل بکار رفته در این نسخه، "الگوی عقلایی و بر مبنای نظر کارشناسان خبره این امر" بوده است که پس از تشریح اجمالی فرآیند کلی تولید خدمات و محصولات، با بررسی و مطالعه اسناد مهم داخلی و بین المللی و تعیین مقاصد مطلوب آغاز و به تعیین راهبردهای اولویت دار ختم شده است.

مطابق با شکل (۱) مراحل **بعد از** برنامه ریزی راهبردی (برنامه ریزی استراتژیک)، شامل اجرای استراتژیک با محوریت **هماهنگی ساختار و کارکردها** (نظیر منابع انسانی، مالی، روابط بین الملل، روابط عمومی، حقوقی، فناوری اطلاعات و غیره) با این **برنامه** و تدوین برنامه های عملیاتی سالانه و **اجرای آن** می باشد. البته در این میان نباید از مهم ترین عامل پویایی این برنامه که همان **نظارت و پایش مستمر** بر برنامه و نحوه اجرا است، غافل شد؛ همچنین کنترل راهبردی در سطح کلان و در حوزه های اصلی سازمان یعنی تولید داده، تولید محصول و اطلاع رسانی به عهده مدیریت ارشد و کنترل عملیاتی برنامه های سالانه به عهده مدیران ذیربط خواهد بود.

سازمان هواشناسی کشور به عنوان یک سازمان تخصصی، متولی امور دیدبانی، پایش و پیش بینی مربوط به وضع هوا و اقلیم می باشد. این مسئولیت به سازمان تکلیف می کند که در کنار دیدبانی و پایش مستمر جو، در مورد حالت و رفتار آن، برهم کنش آن با اقیانوس، تغییرات اقلیمی، خشکسالی و موارد مرتبط مطالعه و تحقیق صورت پذیرد. علاوه بر این لازم است که در راستای ظرفیت سازی در داخل و خارج سازمان، برنامه ریزی و اقدام نموده تا قادر به ارائه نقش کلیدی خود در جامعه باشد. در فرآیند برنامه ریزی راهبردی، افزایش کارآیی و اثربخشی با رعایت مقررات بالادستی، و عنایت به دیدگاه کاربرمحور مد نظر قرار گرفته است تا از این طریق سازمان، نقش خود را در مدیریت کشور و جامعه تبیین نماید.

شکل (۱) نقشه جامع مدیریت راهبردی و عملیاتی

۱- مطالعه اسناد ملی و بین‌المللی

در برنامه ریزی راهبردی سازمان هواشناسی کشور می‌بایست هم تخصصی بودن سازمان و هم وظایف حاکمیتی آن مد نظر قرار گیرد. در مطالعه اسناد بالادستی سازمان هواشناسی، انتظار نهادهای بالادستی مشخص شده است. به بیان دیگر، این مطالعه در پاسخ به این پرسش انجام شده است که انتظارات نهادهای بالادستی از جمله حاکمیت و دولت (مانند وزارت راه و شهرسازی، مراکز نظامی و غیره) و حتی سازمان جهانی هواشناسی (WMO) از سازمان چیست. این مطالعات در پاسخ به این سوال انجام می‌شود که وجود سازمان هواشناسی از نظر اقتصادی و اجتماعی چه ضرورتی دارد و از این طریق نیاز کشور به خدمات و محصولات سازمان مشخص می‌شود. مواردی که باید در بررسی اسناد مورد توجه قرار گیرد شامل این موضوعات می‌باشد: فلسفه وجودی (نقش سازمان هواشناسی کشور در توسعه پایدار)، محصولات و خدمات سازمان، کاربران و خدمت گیرندگان، قلمرو فعالیت سازمان، تکنولوژی، توجه به بقا، رشد و درآمد زایی، ارزش های سازمان، شایستگی متمایز، توجه به تصور مردم (مسئولیت اجتماعی)، توجه به کارکنان و چشم انداز. از این رو در ادامه به بررسی برخی از مهم ترین اسناد داخلی و خارجی پیرامون نقش سازمان هواشناسی کشور و انتظارات نهادهای بالادستی می‌پردازیم.

۱-۱- مهم ترین اسناد ملی و قوانین داخلی

پس از بررسی برخی از اسناد و قوانین داخل کشور که در آن ها به نحوی به سازمان هواشناسی اشاره شده است، موارد ذیل احصاء گردید (برای مطالعه بیشتر، موارد تفصیلی در قالب **پیوست ۱** قابل ملاحظه می‌باشد):

- بند (۷) و مورد دوم بند (۱۰) سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری مصوب بهمن ماه سال ۱۳۹۲؛
- بندهای (۱) و (۷) سیاست‌های کلی محیط زیست ابلاغی مقام معظم رهبری مصوب آبان ماه سال ۱۳۹۴؛
- بندهای (۱)، (۸) و (۹) سیاست‌های کلی نظام برای پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه، ابلاغی مقام معظم رهبری مصوب سال ۱۳۸۴؛
- قانون اجازه تاسیس اداره کل هواشناسی مصوب ۱۰ اسفند ۱۳۳۷؛
- تبصره ۱ ماده ۱۸ قانون افزایش بهره‌وری محصولات کشاورزی و منابع طبیعی، مصوب امرداد سال ۱۳۸۹؛
- آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۱ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت (مصوب بهمن ماه سال ۱۳۹۴) با توجه به ماده ۳۲ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین سال ۱۳۶۹ و اصلاحیه بعدی آن در سال ۱۳۷۴؛
- ماده ۲۶ قانون هوای پاک، مصوب مرداد ماه سال ۱۳۹۶؛
- بند (۴) جزء (ث) از ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران مصوب شهریور ماه سال ۱۳۹۸؛
- بند (۱) و (۲) جزء (ت) از ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران مصوب شهریور ماه سال ۱۳۹۸.

۱-۲- دومین برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور (مصوب سال ۱۳۹۳): طرح حاضر به عنوان سومین برنامه راهبردی سازمان در راستای طرح های اول و دوم است. دومین طرح راهبردی سازمان هواشناسی مصوب آذرماه سال ۱۳۹۳ بود که بخشی از موارد مهم آن در پی می آید (برای مطالعه بیشتر، موارد تفصیلی در قالب **پیوست ۲** قابل ملاحظه می باشد):

ماموریت در دومین طرح راهبردی سازمان هواشناسی: راهبری و هدایت کارشناسان، امور و همکاری های درون و برون سازمانی مرتبط با هوا، اقلیم، آب و سایر موارد زیست محیطی مرتبط با آن ها، در راستای مشارکت در تامین منافع اقتصادی، افزایش توان دفاعی، کاهش اثرات بلایای طبیعی و حفاظت از جان و مال مردم در سراسر کشور؛ **چشم انداز در دومین طرح راهبردی سازمان هواشناسی:** سازمانی متعالی، مجهز به دانش و فناوری پیشرفته و برخوردار از نیروهای متخصص توانمند و باانگیزه، تاثیر گذار و تصمیم ساز در راستای تامین منافع اقتصادی، امنیت جانی و رفاه زندگی مردم در سراسر کشور، راهبر و هدایت کننده فعالیت های درون و برون سازمانی در ارتباط با موضوعات هوا، اقلیم، آب و سایر موارد زیست محیطی مرتبط با آن ها.

آرمان ۱: بهبود حفاظت از جان و مال مردم و ایمنی حمل و نقل در زمین، دریا و هوا

آرمان ۲: ارتقاء کیفیت زندگی، معیشت پایدار، سلامت، امنیت غذایی، دسترسی به آب و انرژی و رشد اقتصادی و توسعه پایدار

آرمان ۳: استفاده پایدار از منابع طبیعی و بهبود کیفیت محیط زیست

اهداف عالی

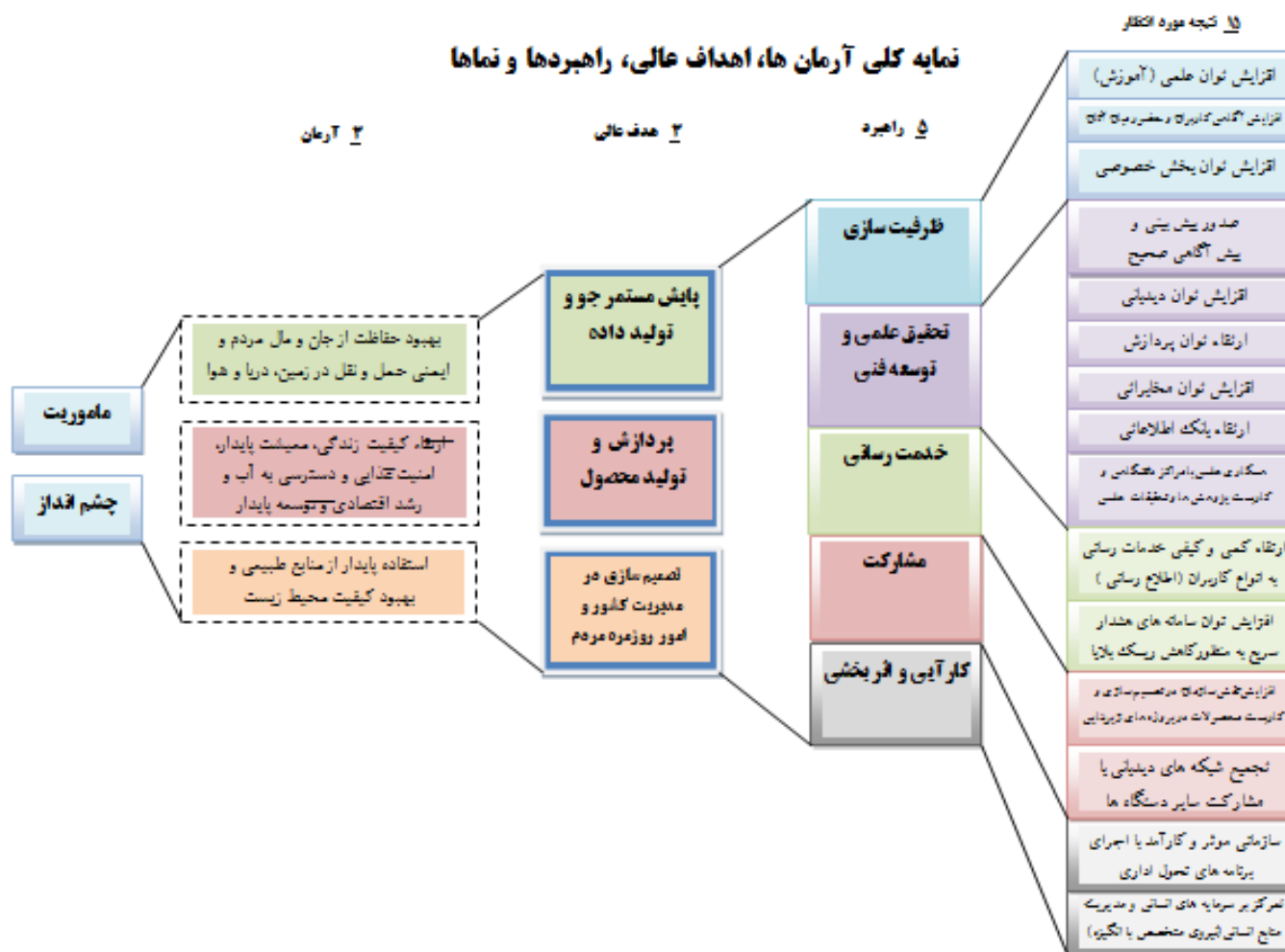
اهداف عالی سازمان مواردی می باشد که در صورت تحقق و استمرار آن ها، نیل به آرمان های تعریف شده ممکن می گردد. به عبارت دیگر وظایف اساسی سازمان در راستای تحقق و امتداد اهداف عالی تعریف می گردد. اهداف عالی سازمان هواشناسی کشور شامل موارد ذیل است:

هدف عالی ۱: (پایش مستمر جو و تولید داده) تولید داده های هواشناسی به کمک نیروی انسانی توانمند و شبکه ایستگاه ها و ادوات پیشرفته هواشناسی و جمع آوری و ذخیره اطلاعات دیدبانی شده

هدف عالی ۲: (پردازش و تولید محصول) تولید محصول با صحت بالا، به هنگام و معتبر مانند: پیش بینی و هشدارهای آب و هوایی، اقلیمی و فراسنج های محیطی مرتبط با هوا

هدف عالی ۳: (تصمیم سازی در مدیریت کشور و امور روزمره مردم) بهبود سامانه های توزیع داده ها و محصولات سازمان (اطلاع رسانی) برای دسترسی آسان انواع کاربران به آن ها و فرهنگ سازی برای به کارگیری بهینه آن ها در امور مربوط به خود

نمایه کلی آرمان ها، اهداف عالی، راهبردها و نماهای دومین طرح راهبردی سازمان هواشناسی کشور، مطابق شکل (۲) به شرح زیر است:

شکل (۲) نمایه کلی دومین برنامه راهبردی سازمان هواشناسی کشور

۱-۳- مهم ترین اسناد سازمان جهانی هواشناسی

پس از بررسی برخی از مهم ترین اسناد سازمان جهانی هواشناسی، موارد ذیل احصاء گردید (برای مطالعه بیشتر، موارد تفصیلی در قالب پیوست ۳ قابل ملاحظه می باشد):

- استراتژی های سازمان جهانی هواشناسی در خصوص ارائه (تحويل) خدمات و برنامه اجرایی آن به شماره سند ۱۱۲۹؛
- ارزش گذاری (زنجیره ارزش) هوا و اقلیم (ارزیابی اقتصادی خدمات هواشناسی و هیدرولوژی) به شماره سند ۱۱۵۳؛

➤ برنامه راهبردی و عملیاتی ارتقای همکاری های سازمان های هواشناسی برای بهبود پیش بینی های هشدارسیل به تاریخ ۲۰۰۶؛

➤ **برنامه راهبردی سازمان جهانی هواشناسی ۲۰۲۳-۲۰۲۰**، که مهم ترین فرازهای آن به شرح زیر است:

چشم انداز سازمان جهانی هواشناسی: تا سال ۲۰۳۰، با دنیایی مواجه خواهیم شد که همه ملت ها، به ویژه آسیب پذیرترین ها، نسبت به پیامدهای اقتصادی- اجتماعی ناشی از رخدادهای حادی و شدید وضع هوا، اقلیم و سایر رخدادهای زیست محیطی، مقاومت تر و زیربنای توسعه پایدار ملت ها از طریق ارائه بهترین خدمات ممکن، در زمین، دریا و هوا، حمایت خواهد شد.

ماموریت سازمان جهانی هواشناسی: مأموریت این سازمان مطابق با ماده ۲ کنوانسیون سازمان جهانی هواشناسی از قبل تعیین شده تا همکاری جهانی را در زمینه پیش و پیش بینی تغییرات وضع هوا، اقلیم و دیگر شرایط زیست محیطی از طریق تبادل داده، اطلاعات و خدمات، استانداردسازی، کاربرد، تحقیق و آموزش تسهیل کند.

ارزش های اصلی سازمان جهانی هواشناسی: سازمان جهانی هواشناسی با تلاش برای تبدیل چشم انداز خود به نتایج واقعی، با بهره گیری از ارزش های ذیل (به سوی هدف یاد شده) رهنمون می گردد:

۱- شفافیت و پاسخگویی در قبال نتایج، ۲- همکاری و مشارکت و ۳- فراگیری و تنوع

***نکته مهم:** دستورالعمل های صادره توسط سازمان جهانی هواشناسی در حوزه های گوناگون می بایست توسط کلیه واحد های ستادی و استانی و کمیته های مربوطه، مورد عمل قرار گرفته و بصورت مستمر در طی برنامه های سالانه اجرا و پایش گردد.

برنامه راهبردی سازمان جهانی هواشناسی در یک نگاه، به شرح زیر است:

برنامه راهبردی سازمان جهانی هواشناسی در یک نگاه (۲۰۲۰-۲۰۲۳)

چشم انداز ۲۰۳۰

تا سال ۲۰۳۰، با دنیایی مواجه خواهیم شد که همه ملت ها، به ویژه آسیب پذیرترین ها، نسبت به پیامدهای اقتصادی- اجتماعی ناشی از رخدادهای حدی و شدید وضع هوا، اقلیم و سایر رخدادهای زیست محیطی، مقاومت تر و زیربنای توسعه پایدار ملت ها از طریق ارائه بهترین خدمات ممکن، در زمین، دریا و هوا، حمایت خواهد شد.

اولویت های
همه جانبه

- افزایش آمادگی و کاهش میزان مرگ و میر و خسارات مالی ناشی از رخدادهای هواشناسی و آب شناسی
- پشتیبانی از تصمیمات اقلیمی هوشمند به منظور ایجاد مقاومت و سازگاری در مواجهه با خطرات اقلیمی
- ارتقاء ارزش اقتصادی - اجتماعی خدمات وضع هوا، اقلیم، آب و دیگر رخدادهای زیست محیطی

اهداف بلند مدت

۱. ارائه خدمات بهتر به نیازهای جامعه: خدمات و اطلاعات قابل دسترس، معتبر، کاربر محور و مناسب

۲. ارتقاء سیستم دیدبانی و پیش بینی زمین: استحکام زیربنای فنی آینده

۳. تحقیقات هدفمند پیشرفته: اعمال رهبری علمی در راستای ارتقای درک سیستم زمین برای خدمات پیشرفته

۴. از بین بردن شکاف ظرفیتی خدمات آب و هوایی، اقلیمی و هیدرولوژیکی: ارتقاء ظرفیت ارائه خدمات کشورهای در حال توسعه به منظور اطمینان بخشی از در دسترس بودن اطلاعات اصلی و خدمات مورد نیاز توسط دولت ها، بخش های اقتصادی و شهروندان

۵. هماهنگی راهبردی مجدد ساختار و برنامه های سازمان جهانی هواشناسی برای تصمیم گیری، سیاستگذاری و پیاده سازی موثر

اهداف راهبردی
۲۰۲۰-۲۰۳۰

۱.۱ تقویت سیستم هشدار سریع و رخدادهای هواشناسی، آبی و اقلیمی
ایجاد مقاومت از طریق خدمات ارتقا یافته در حمایت از NMHSs ملی، افزایش آگاهی از مخاطرات آب و هوایی منطقه ای و جهانی از طریق اشتراک گذاری اطلاعات

۱.۲ خدمات اقلیمی برای توسعه مقاومت اقلیمی
گسترش و توسعه تدارک اطلاعات و خدمات اقلیمی در راستای تصمیم سازی و سیاستگذاری در سطح ملی، منطقه ای و جهانی

۱.۳ مدیریت آب برای توسعه پایدار
خدمات عملیاتی و گسترده در راستای حمایت از مدیریت پایدار آب

۱.۴ تصمیم سازی یکپارچه بهبود و ارتقای ارزش افزوده و نوآوری ها در ارائه اطلاعات و خدمات آب و هوایی حامی تصمیم گیری ها
ارتقاء و ابداع و تدارک لازم برای ایجاد ارزش افزوده و پشتیبانی از تصمیم سازی برای اقتصاد حساس به آب و هوا و اقلیم و فعالیت های اجتماعی

۲.۱ کسب داده و سیستم یکپارچه دیدبانی
بهینه سازی کسب داده های دیدبانی از طریق سیستم دیدبانی یکپارچه جهانی در راستای حمایت تمام مناطق کاربردی سازمان جهانی هواشناسی

۲.۲ مدیریت داده و تبادل آن
بهبود و افزایش دسترسی به دیدبانی های گذشته و حال سیستم زمین و محصولات وابسته برای تمامی اعضا از طریق سیستم اطلاعات سازمان جهانی هواشناسی

۲.۳ پردازش داده یکپارچه
در دسترس قرار دادن و استفاده از به روزترین تحلیل های عددی و محصولات پیش بینی در تمامی مقیاس های مکانی و زمانی از طریق سیستم جهانی پیش بینی و پردازش اطلاعات سازمان جهانی هواشناسی

۳.۱ دانش علمی پیشرفته از سیستم زمین
ارتقاء علوم مربوط به زنجیره ارزش خدمات در راستای اطمینان بخشی به پیشرفت های فنی و بهبود ظرفیت های پیش بینی

۳.۲ توسعه ظرفیت های پیش بینی
ارتقاء علوم مربوط به زنجیره ارزش خدمات در راستای اطمینان بخشی به پیشرفت های فنی و بهبود ظرفیت های پیش بینی

۳.۳ رهبری علوم مربوطه و تصمیم سازی

۴.۱ برطرف نمودن نیازهای کشورهای در حال توسعه
به منظور قادر ساختن آنها در تهیه و استفاده از خدمات اصلی آب و هوا، آب و اقلیم به ویژه هشدار رخدادهای تاثیرگذار

۴.۲ توسعه و حفظ مهارت ها و تخصص های اصلی

۴.۳ مشارکت موثر برای سرمایه گذاری در زیرساخت و ارائه خدمات پایدار و مقرون به صرفه

۵.۱ بهینه سازی ساختار بدنه تشکیل دهنده سازمان هواشناسی جهانی
برای تصمیم گیری های موثر

۵.۲ هماهنگی با برنامه های سازمان هواشناسی جهانی

۵.۳ شرکت موثر و برابر زنان و مردان در حکمرانی، همکاری های علمی و تصمیم سازی

۲- ماموریت، چشم انداز و ارزش های سازمان هواشناسی کشور (۱۴۰۴-۱۳۹۹)

سازمان هواشناسی کشور یکی از سازمان های حاکمیتی است که به عموم مردم و دستگاه های دولتی و خصوصی خدمات ارائه می کند. در این سازمان ابتدا ماموریت و سپس چشم انداز و ارزش ها با تاکید بر موضوعاتی نظیر نقش سازمان در توسعه کشور، محصولات و خدمات، کاربران، قلمروی جغرافیایی، فناوری، سودآوری، ارزش ها، مزیت رقابتی، مسئولیت اجتماعی، توجه به کارکنان و جایگاه مطلوب تعریف می شود. براین اساس و با توجه به مطالعات اسناد داخلی و بین المللی، ماموریت، چشم انداز و ارزش های سازمان هواشناسی کشور تدوین گردید:

بیانیه ماموریت سازمان هواشناسی کشور

سازمان هواشناسی کشور متولی دیدبانی و پیش بینی وضع هوا و اقلیم، پیش نگرانی تغییر اقلیم و دیگر موارد زیست محیطی مرتبط از طریق تولید، تبادل و مدیریت داده، پردازش داده ها و تولید محصول و ارائه اطلاعات و خدمات به کاربران است. این موارد با استانداردسازی، ظرفیت سازی و آموزش، تحقیقات هدفمند و توسعه کاربردهای هواشناسی محقق می شود.

این سازمان وظیفه راهبری و هدایت کارشناسان، امور و همکاری های درون و برون سازمانی ملی و بین المللی فعالیت های مربوطه را در راستای افزایش تاب آوری و کاهش اثرات مخاطرات طبیعی با منشاء جو، اقلیم و اقیانوس و بهبود حفاظت از جان و مال مردم و مشارکت در تامین منافع اقتصادی، اجتماعی و دفاعی، در راستای نیل به توسعه پایدار در کشور عهده دار است.

بیانیه چشم انداز سازمان هواشناسی کشور

تا سال ۱۴۰۴، سازمانی متعالی، مجهز به دانش و فناوری پیشرفته و سامانه های به روز پایش و هشدار سریع و برخوردار از نیروهای متخصص توانمند و باانگیزه، با جایگاه راهبری امور مرتبط با هوا، اقلیم، آب و سایر موارد زیست محیطی مرتبط با آن ها در کشور و منطقه.

بیانیه ارزش های سازمان هواشناسی کشور

ما در سازمان هواشناسی کشور، معتقدیم:

- نیروی انسانی ارزشمندترین سرمایه سازمان در مسیر نیل به اهداف توسعه پایدار به شمار می رود.
- رشد نوآوری، توسعه تفکر خلاق و شفافیت به عنوان عوامل مهم موفقیت سازمان شناخته می شود.
- یادگیری و یاددهی سازمانی و روحیه کار تیمی با توجه به مسئولیت اجتماعی، تحقق اهداف سازمان را تضمین می کند.

۳-اهداف راهبردی سازمان هواشناسی کشور (۱۴۰۴-۱۳۹۹)

اهداف راهبردی، خلاصه ای از مقاصد آرمانی (ماموریت، چشم انداز و ارزش ها) را نشان می دهند. این اهداف به طور مستقیم توسط مدیران و خبرگان و جلسات کارشناسی، از مقاصد آرمانی منتج شده و بیانگر نتیجه های مورد انتظار از اجرای راهبردها هستند. بنابراین اهداف راهبردی از یک طرف با مقاصد آرمانی و از طرف دیگر با راهبردها در ارتباط هستند. این اهداف باید قابل قبول، انعطاف پذیر، قابل اندازه گیری، برانگیزاننده، مناسب، قابل فهم، دست یافتنی و هماهنگ با سایر اهداف باشند. جدول (۱) بیانگر اهداف راهبردی سازمان هواشناسی کشور می باشد.

جدول (۱) اهداف راهبردی سازمان هواشناسی کشور

ردیف	اهداف راهبردی
۱	افزایش توان دیدبانی سازمان در تولید، تبادل و مدیریت داده های دقیق تر و بیش تر هواشناسی به عنوان تنها مرجع در کشور
۲	توسعه ظرفیت های پیش بینی و ارتقای کمی و کیفی خدمات هواشناسی
۳	کاربست پژوهش های کاربردی و تحقیقات علمی هدفمند پیشرفته با افزایش مشارکت و همکاری علمی با مراکز دانشگاهی، بخش خصوصی و سایر دستگاه ها
۴	ظرفیت سازی، ارتقاء فرهنگ و افزایش آگاهی انواع کاربران و توانمندسازی ادارات کل برای تولید و کاربست محصولات متنوع هواشناسی
۵	افزایش ارزش افزوده خدمات هواشناسی و درآمدهای سازمان با اجرای مدیریت ریسک و ارائه خدمات معتبر و در دسترس
۶	ارتقاء توانایی سازمان در توسعه کمی و کیفی خدمات و جهش تولید و تهیه پیش بینی و هشدارهای صحیح تر، به هنگام تر و معتبر تر
۷	افزایش انواع خدمات معتبر، قابل دسترس، کاربر محور و هدفمند
۸	ارتقاء توان ذخیره سازی، پردازشی و مخابراتی (تبادل و مدیریت داده)
۹	افزایش توان سامانه های هشدار سریع به منظور کاهش ریسک مخاطرات جوی و اقلیمی
۱۰	تمرکز بر سرمایه های انسانی و بهبود مدیریت منابع انسانی (نیروی متخصص با انگیزه)
۱۱	افزایش موثر حضور سازمان در سطح تصمیم گیری های هوشمند اقلیمی کشور
۱۲	افزایش نقش سازمان در سطح بین المللی و تصمیم سازی و کاربست محصولات هواشناسی در سطح ملی
۱۳	افزایش توان علمی، پژوهشی و فنی کارشناسان سازمان از طریق ظرفیت سازی، توانمندسازی و برگزاری دوره های تخصصی
۱۴	نیل به سازمانی موثر، کارآمد و چابک با اجرای برنامه های تحول اداری و ساختار و کارکردهایی همسوبا برنامه های راهبردی

۴- بررسی محیط داخلی و خارجی (قوت و ضعف، فرصت و تهدید)

با توجه به افزایش روز افزون درخواست‌ها از سازمان (به دلیل تولید محصولات با کیفیت تر و نقش آفرینی موثر) و گسترده تر شدن طیف کاربران محصولات هواشناسی در سطح کشور از یک سو و توسعه همکاری های بین المللی از سوی دیگر، نیاز شدیدی به تامین نیروی کارشناسی متخصص است که متأسفانه به سبب محدودیت استخدام و پرداخت- های سازمان (علی رغم حمایت های قابل تقدیر وزارت متبوع و سازمان های ذیربط) امکان جذب و نگهداری آن ها فراهم نیست. طی سال های اخیر تعداد زیادی از همکاران یا سازمان را رها کرده و رفته اند و یا خود را به نهاد دیگری منتقل کرده اند. چنانچه این شرایط تداوم یابد، این مساله تبدیل به چالشی جدی برای سازمان خواهد شد.

چالش دیگر سازمان ناشناخته بودن نقش آن بطور بایسته در امور کشور و زندگی مردم است. امروز شاهدیم با تمام تلاشی که سازمان دارد و هشدارهای جوی به هنگام و با صحت بالا صادر و از راه های مختلف اطلاع رسانی می کند، بازهم برخی از کاربران اعلام بی خبری می کنند و یا از هشدارها با خبر می شوند ولی نمی دانند که چه اقداماتی باید انجام دهند. در هر دو حالت زحمات سازمان بی ثمر می ماند. باید توجه داشت که تلاش های سازمان هنگامی به بار می نشیند که کاربر نهایی داده ها و محصولات هواشناسی، از آن ها به نحو احسن در کار خود بهره ببرد. به همین دلیل لازم است در برنامه های سال های آینده سازمان، توجه به کاربر نهایی و برقراری ارتباط دوسویه، محور کارها قرار گیرد.

چالش دیگر، اعتبارات ضعیف سازمان است که مانع از توسعه فراخور سازمان هواشناسی کشور شده است. در جدول (۲) اهم نقاط قوت و ضعف و فرصت ها و تهدیدهای محیطی آمده است.

جدول (۲) قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها در سازمان هواشناسی کشور

ردیف	قوت‌ها	ردیف	ضعف‌ها
۱	اهمیت به مقوله برنامه ریزی و اهتمام به اجرا و پایش آن در سطح ستاد و استان‌ها	۱	نیاز به شفاف سازی بیشتر راهبردها و تاخیر در اجرای برنامه های توسعه سازمان در حوزه تولید داده و محصول
۲	تنها مرجع رسمی صدور پیش بینی ها و هشدارهای جوی و اقلیمی و نقش کلیدی سازمان هواشناسی در توسعه پایدار	۲	شناخت ناکافی نسبت به نیاز کاربران و نیاز به تعامل بیشتر موثر و دوسویه سازمان هواشناسی با کاربران و دیگر دستگاه های ملی و بین المللی
۳	پایش مستمر وضع هوا و اقلیم	۳	عدم توجه کافی به توسعه محصول، سامانه های اطلاع رسانی و هشدار سریع و بازاریابی خدمات هواشناسی با توجه به پتانسیل های داخل و خارج سازمان
۴	ارائه داده، اطلاعات و خدمات تخصصی به دانشگاه‌ها، سازمان‌ها، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی و غیره برحسب نیاز	۴	نیاز به هماهنگی بیشتر مدیران در راهبری سازمان و ضرورت ارتقای سطح دانش و مهارت کلیه کارکنان در امور تخصصی، اداری و آشنایی با قوانین
۵	امکان تبادل داده‌ها و اطلاعات هواشناسی در سطح بین المللی	۵	نیاز به ارتقای کیفیت داده ها، اطلاعات و محصولات هواشناسی
۶	ارتباط مستقیم با کاربران و اطلاع رسانی به اکثریت جامعه	۶	استفاده حداقلی از ظرفیت های پژوهشی و کمبود تحقیقات علمی هدفمند
۷	بهره مندی از توان نیروهای متخصص و مرجع صدور پیش بینی های هواشناسی هوانوردی، کشاورزی، دریایی و غیره	۷	برنامه های ناکافی سازمان برای آموزش و فرهنگ سازی کاربران جهت استفاده از داده‌ها، اطلاعات و محصولات هواشناسی
۸	استفاده از فن آوری های نوین در دسترس	۸	عدم موفقیت کامل در دستیابی به ساختار تشکیلاتی و مدیریتی مطلوب
۹	دارای معتبرترین و باکیفیت ترین بانک داده و اطلاعات هواشناسی در کشور	۹	نیازبیشتر به استقرار سیستم های مبتنی بر توسعه تفکر خلاق و رضایت شغلی و ضعف در اجرای برنامه آموزشی به روز و منطبق با نیاز نیروی انسانی
۱۰	وجود انواع شبکه ایستگاه های هواشناسی در سراسر کشور	۱۰	ظرفیت محدود در مدل سازی ییش بینی عددی با کیفیت و قابل اعتماد
ردیف	فرصت‌ها	ردیف	تهدیدها
۱	تنوع اقلیمی، اهمیت تغییر اقلیم و نقش هواشناسی در آن	۱	وجود تحریم های بین المللی، فشار های اقتصادی و نرخ تورم
۲	عضویت در سازمان جهانی هواشناسی و امکان تبادل تجربیات و همکاری ها و برجسته تر نمودن نام ایران در منطقه و جهان	۲	محدودیت در تامین امکانات علمی و تکنولوژیکی و سخت افزاری و نرم افزاری
۳	وجود مخاطرات طبیعی متنوع با منشا جوی و اقلیمی در کشور	۳	نبود فرهنگ کاربرست اطلاعات و پیش بینی های هواشناسی و اقلیم شناسی
۴	پتانسیل بالای شرکت های نوپا و دانش بنیان در کشور	۴	بی اعتمادی بخشی از کاربران به اطلاعات و پیش بینی های هواشناسی
۵	نیاز روزافزون کاربران به اطلاعات و پیش بینی های هواشناسی	۵	موازی کاری در سایر دستگاه ها (عدم یکپارچگی)
۶	ماهیت حاکمیتی بودن ماموریت و فعالیت های سازمان هواشناسی کشور	۶	کمبود منابع و اعتبارات ریالی و ارزی بعنوان مانع اصلی در تحقق اهداف برنامه ای
۷	محدودیت منابع طبیعی	۷	کمبود شرکت های پیمانکاری متخصص واجد شرایط در زمینه هواشناسی
۸	بدون مرز بودن هوا (یکپارچگی جو) و ضرورت مشارکت ملی و جهانی	۸	کمبود رشته تخصصی در ضوابط تشخیص صلاحیت پیمانکاران در زمینه هواشناسی
۹	ارزش افزوده خدمات هواشناسی در امور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره (کشاورزی، صنعت گردشگری، امور نظامی، انرژی های نو و ...)	۹	پائین بودن سطح حقوق و مزایای کارشناسان و مدیران سازمان و کمبود نیرو (با توجه به نیروهای متخصص کارآمد)
۱۰	تنها مرجع رسمی در کشور برای ارائه خدمات تخصصی هواشناسی و اقلیم شناسی (براساس استانداردهای جهانی هواشناسی)	۱۰	بالا بودن توقعات از سازمان هواشناسی کشور با توجه به توسعه ناکافی ایستگاه ها، امکانات کم و خلاهای قانونی

۵- راهبردهای سازمان هواشناسی کشور (۱۴۰۴-۱۳۹۹)

استراتژی یا راهبرد، راه و روش رسیدن به مقاصد آرمانی و تحقق اهداف راهبردی است که مسیر پاسخ به نیازهای اجتماعی را مشخص می‌کند؛ می‌توان گفت استراتژی خوب راهبردی است که بیشترین اهداف راهبردی را پوشش دهد. پس از بررسی، مقایسه و تجزیه و تحلیل عوامل خارجی و داخلی (قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها) و برای تطابق بهتر با محیط در راستای تحقق اهداف راهبردی، راهبرد های سازمان هواشناسی کشور تدوین شد. برای انجام این تجزیه و تحلیل از فلسفه ماتریس سوات (SWOT) بهره‌گیری شده است. این ماتریس یکی از ابزارهای مهمی است که مدیران بدان وسیله اطلاعات مربوط به عوامل داخلی و خارجی را مقایسه می‌کنند و می‌توانند با استفاده از آن، انواع راهبرد های ممکن را ارایه کنند. برای رسیدن به مقاصد آرمانی و اهداف راهبردی، راهبردهای سازمان به شرح جدول (۳) تعیین گردید:

جدول (۳) راهبردهای سازمان هواشناسی کشور

ردیف	راهبرد
۱	ارتقاء سطح بهره‌گیری از سرمایه‌های انسانی و بکارگیری مدیران شایسته از طریق ظرفیت‌سازی، توانمندسازی کارکنان، استقرار نظام تصمیم‌گیری مشارکتی و نظام ارزیابی مدیران
۲	کمک به ایجاد نظام یکپارچه دیدبانی زمین در کشور با اتخاذ تصمیمات هوشمندانه و شفاف، مدیریت داده، بهره‌گیری از سنجنده‌ها و فناوری‌های نوین و محاسبه هزینه-فایده شبکه‌های فعلی (حذف یا تبدیل شبکه‌های کم‌فایده و تقویت و توسعه شبکه‌های سنجش پرکاربرد) و شفاف‌سازی و اصلاح دستورالعمل‌های داخلی و نحوه مشارکت و عقد تفاهم‌نامه‌های خارجی مرتبط
۳	پایداری مطمئن در پایش مستمر جو و مدیریت داده‌ها با استقرار سامانه یکپارچه مدیریت تامین و نگهداری ادوات هواشناسی (زیرساخت‌های فنی، کالیبراسیون، تامین ادوات، انبارداری و غیره) با اولویت بهره‌گیری از خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان و بومی
۴	ارتقاء توان ذخیره‌سازی، پردازشی و مخابراتی پایدار و مطمئن به منظور بهره‌گیری و تبادل داده‌های معتبر با اجرا و بروزرسانی برنامه جامع امن‌سازی و یکپارچه‌فاوا
۵	جهش در تولید، توسعه و بهبود محصولات پیش‌بینی هواشناسی (یقینی و همدادی) و خدمات کاربردی متنوع، کاربرپسند، با کیفیت و پایدار برای کاربران نهایی (ملی و بین‌المللی) از طریق استقرار زنجیره تبدیل علم به خدمت و برعکس و بهره‌گیری حداکثری از توان پژوهشگاه
۶	استقرار مدیریت ریسک و ایجاد و ارتقاء سامانه یکپارچه هشدار سریع وقوع مخاطرات جوی و اقلیمی از طریق تجمیع هوشمندانه و بکارگیری موثر ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های موجود (شبکه ملی پایش، هشدار و پیش‌آگاهی رخدادهای سیل، طوفان، گرد و غبار، بهمن، گردباد، صاعقه، تگرگ، موج گرما و سرما، سونامی و هشدار خشکسالی)
۷	جهش در تولید و توسعه کمی و کیفی محصولات هواشناسی از طریق توسعه مدل‌های بومی (با راهبری و تجمیع علوم و تخصص‌های مورد نیاز و مشارکت با دانشگاه‌ها)، پیش‌بینی عددی، داده‌کاوی، جمع‌سپاری و سایر روش‌های نوین
۸	افزایش تعداد و طیف کاربران نهایی از طریق توسعه سامانه‌های اطلاع‌رسانی و هشدار سریع، ایجاد ارتباطات مؤثر و ظرفیت‌سازی به کمک سیستم‌های نوین آموزشی، شبکه‌های مجازی و فرهنگ‌سازی با بهره‌گیری از رسانه‌ها و تجارب بین‌المللی

۹	افزایش تعامل سازمان با مسئولین و تصمیم گیران کشور و جامعه جهانی از طریق ایجاد فضای ارتباطی مؤثر و تبیین ضرورت اتخاذ تدابیر هوشمندانه اقلیمی با توجه به چشم انداز اقلیمی کشور و منطقه
۱۰	تبیین و تقویت نقش هواشناسی در ایجاد ارزش افزوده در کلیه بخش های کشور از طریق بازتعریف وظایف واحدهای اجرایی و پژوهشی
۱۱	اصلاح ساختار و ارتقای سطح هماهنگی های درون و برون سازمانی متناسب با برنامه راهبردی سازمان
۱۲	تجاری سازی خدمات هواشناسی از طریق جذب فناوری های مبتکرانه و جلب مشارکت بخش خصوصی و شرکت های دانش بنیان داخلی در سرمایه گذاری هدفمند و ارائه خدمات متنوع و کاربردی هواشناسی
۱۳	توسعه ظرفیت و توان تولید خدمات هواشناسی کاربردی از طریق ظرفیت سازی درون سازمانی، آموزش مهارت های راهبری، افزایش انگیزه، مشارکت و غنی سازی شغل
۱۴	حرکت به سوی درآمدزایی بیشتر از طریق ایجاد ارتباطات درون و برون سازمانی، بهره گیری از توان شرکت های دانش بنیان با اجرای قوانین موجود و پیشنهاد و پیگیری تدوین قوانین مرتبط
۱۵	استمرار تولید و تحویل خدمات هواشناسی کاربردی از طریق توسعه زیرساخت ها و طرح های فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۶	ایجاد هم افزایی ملی از طریق مشارکت راهبردی و تعامل بیشتر با سایر دستگاه های ذینفع در راستای کاهش موازی کاری و ارائه خدمات هواشناسی کاربردی مقرون به صرفه با انعقاد تفاهم نامه ها و تأثیر در قوانین و دستورالعمل های مربوطه

سخن آخر

موفقیت مدیریت راهبردی بسته به آن است که برنامه راهبردی در عمل چگونه پیاده و کنترل شود. برای اجرای صحیح برنامه راهبردی نیاز به **هماهنگی** سایر اجزای سازمانی با آن و تدوین برنامه و بودجه ای مطالعه شده است که فعالیت هایی را که برای رسیدن به اهداف ضروری هستند، پشتیبانی نماید. مراحل بعد از برنامه ریزی راهبردی، شامل هماهنگی ساختار و کارکردها (نظیر منابع انسانی، مالی، روابط بین الملل، روابط عمومی، حقوقی، فناوری اطلاعات و غیره) با این **برنامه** و تدوین پروژه ها و برنامه های عملیاتی سالانه و **اجرای** آن می باشد. پیشتر نیز ذکر شد نباید از مهم ترین عامل پویایی این برنامه که همان **نظارت و پایش مستمر** است غافل شد، چه این که کنترل راهبردی در سطح کلان و در حوزه های اصلی سازمان یعنی تولید داده، تولید محصول و اطلاع رسانی به عهده مدیریت ارشد و کنترل عملیاتی برنامه های سالانه به عهده مدیران ذیربط خواهد بود.

در پایان لازم است از تلاش های همه همکارانی که همواره برای ارتقای جایگاه ملی و بین المللی و مطلوبیت بیشتر خدمات سازمان بطور شبنانه روزی می کوشند، تشکر و قدردانی نماییم. بهره گیری از نظرات سازنده تمامی ذی نفعان جهت ارتقای کیفی این برنامه و روش های اجرا و کنترل آن، با هدف رشد و اعتلای هر چه بیشتر میهن عزیزمان، مورد امتنان می باشد.

پایان